

Het bewijs van adel van don Pedro de Harou uit Cádiz (1680)

Een bron voor verdwenen heraldiek in de Zuidelijke Nederlanden

Pieter Donche

OP 9 MEI 1679 STAPTE don Pedro de Harou, inwoner van Cádiz, naar de openbaar notaris Juan Melendez om, in het bijzijn van drie getuigen, een volmacht te geven. Deze werd verleend aan Robert de la Villette, burgemeester van het (Westkwartier van het) Brugse Vrije in Vlaanderen en dit om in zijn naam al het nodige te doen of te laten doen teneinde zijn adellijke afkomst uit Vlaanderen te bewijzen met alle wettelijke middelen. Drie andere openbaar notarissen uit Cádiz bevestigden vervolgens de identiteit van hun collega Melendez.

Deze akte van procuratie was opgesteld in het Castiliaans. Aangekomen in Brugge werd de volmachtgeving vertaald naar het Frans door notaris A. Mierop. De consuls van de Spaanse Natie te Brugge verklaarden op 13 januari 1680 de vertaling conform met het origineel; hun secretaris Bernardo Gabriel de Aranda tekende ervoor en plaatste er het zegel van de Spaanse Natie op. [Zie de afbeelding hiernaast] Drie dagen later certificeerden de burgemeester, schepenen en raden van Brugge Aranda's handtekening en het zegel van de Spaanse Natie. Raadspensionaris-griffier C. van Volden tekende ervoor en plaatste er het zegel van de stad Brugge op. Na meer dan acht maand was nu de weg vrij voor een wettelijke procedure om de bewijzen op schrift te stellen waar don Pedro de Harou op zat te wachten.

Het formele onderzoek ging daarna meteen van start en gedurende tien maanden werden 20 getuigen onder ede ondervraagd over de voorouders van don Pedro, werden parochie- en kloosterkerken bezocht in Doornik, Rijsel, Duinkerke en Mechelen op zoek naar heraldische voorstellingen en werden akten opgezocht en gekopieerd¹. Het resultaat van alle opzoekingen was een cahier (24 x 35 cm) van 170 bladzijden (ii + 82 folio's) met tal van akten ondertekend door een schare van ambtenaren, met 14 officiële zegels van instanties en vele, zeer verzorgd uitgevoerde heraldische il-

Zegel van de Spaanse Natie te Brugge, 1680 (f° 3).

lustraties. Het werd ook nog eens zeer luxueus ingebonden. Kort daarna werd er ook nog een (gedeeltelijke) kopie van gemaakt.

Maar laten we eerst nader kennis maken met de opdrachtgever en zijn woonplaats Cádiz.

Cádiz en don Pedro de Harou

Cádiz is een havenstad aan de Spaanse zuidkust ten westen van Gibraltar. De stad werd ca. 3.000 jaar geleden gesticht door Feniciërs. Voor zijn tweede en vierde reis naar Amerika vertrok Columbus vanuit Cádiz. De stad onttroonde Sevilla en werd het centrum van de handel op Amerika en de thuisbasis van de Zilvervloot en de Spaanse *Armada Real*.

In de 17de eeuw groeide de bevolking er met liefst 485 %. Tussen 1600 en 1650 waren 20 % van de huwelijkspartners buitenlanders, waaronder ook heel wat Vlamingen. In diezelfde eeuw waren zelfs één derde van alle naturalisaties Vlamingen.

Een van deze immigranten was Pierre Harou. Hij was gedoopt te Duinkerke op 25 oktober 1640 als zoon van Jan en Jacoba de Meulebecque.

Hij was in 1655, dus amper 15 jaar oud, naar Cádiz getrokken².

Op 8 september 1672 trouwde hij te Cádiz met Anna Petronilla SANCHEZ DE ORDIALES en zij gingen wonen in een eigen huis in de calle Ancha de la jara. Het huis was deel van haar bruidsschat.

Zij hadden er volgende kinderen: 1) Joan Antonio, gedoopt 2 juli 1675 maar al overleden voor 5 mei 1691; 2) Clara Jacoba Christobalina, gedoopt op 5 september 1678, overleden drie maand later op 19 december 1685 en begraven in de St.-Franciscuskerk; 3) Isabel Maria Josefa Alfonsa, gedoopt op 23 januari 1682, ook zij overleed nog geen vijf maand later op 2 juni 1683 en werd in dezelfde kerk begraven en 4) Isabel Maria Ines Francisca, gedoopt op 21 januari 1685.

Zijn echtgenote overleed een jaar later op 8 februari 1686 en werd begraven in de St.-Franciscuskerk.

Hij hertrouwde op 9 mei 1691 met een weduwe, Isabel Patron RODRIGUEZ DE HERRERA. Zij hadden geen kinderen.

De Spaanse havenstad Cádiz omstreeks 1680.

(Ingekleurde prent van Francesco Ambrosi.)

In 1683 werd hij convoicommissaris van het Oostends convoi. Dit betekende dat hij moest corresponderen met de commissarissen en intendant in Vlaanderen en toekijken op het lossen en laden van het Oostends konvooi.

In 1690 werd hij consul van de Vlaamse natie te Cádiz en dat tot aan zijn overlijden. De consuls behoorden sociaal tot de bovenste lagen van de Gaditaanse maatschappij (maar konden zelf geen stadsbestuurder worden door hun niet-Castiliaanse nationaliteit).

Op 5 mei 1691 had Pedro een verklaring van bezit gemaakt, ongetwijfeld n.a.v. zijn tweede huwelijk. Daartoe behoorde zijn woonhuis in de calle Ancha de la jara. In Rota had hij een landgoed met 25 *aranzadas*³ wijngaarden en 12 *aranzadas* olijfbomen en nog twee huizen aldaar, waarvan een met een kelder. Hij bezat nog een ander huis in de calle de la Cuna.

In 1698, kort voor zijn overlijden maakte hij een tweede verklaring van bezit: te Cádiz, zijn woonhuis (calle Ancha de la jara) en nog twee huizen in de calle de los Blancos en in de calle del Jusillo; twee huizen in Rota met een kelder; een huis in opbouw nabij San Roque; het landgoed met olijfboomgaarden en 25 *aranzadas* landbouwgrond. Ook in Duinkerke en omgeving bezat hij nog vastgoed.

Don Pedro de Harou overleed te Cádiz op 17 augustus 1698 na een ziekte en werd begraven in de Sint-Franciscuskerk.

Zijn enige dochter trouwde in 1699 met de *Regidor Perpetuo* (een stadsbestuurder) van Cádiz. Zij kreeg als bruidsschat van haar stiefmoeder haar erfdeel: twee huizen in Cádiz, waaronder het ouderlijk huis en de bezittingen in Rota (blijkbaar behield de stiefmoeder alleen het huis in de calle de los Blancos en daarnaast veel baar geld).

In de huizen waren 12 bureaus, 8 buffetkasten, 46 stoelen, 41 gravures, 57 schilderijen, 16 boeken (waarvan vijf niet in het Spaans) en een zadel.

Adellijke aspiraties van uitgeweken Zuid-Nederlanders die in Spanje fortuin maakten

Om beter te begrijpen waarom don Pedro de Harou een dergelijk uitgebreid document over zijn voorouders liet samenstellen moeten we even in de sociaal-maatschappelijke geschiedenis duiken van Zuid-Nederlandse kooplieden in het Spanje van de 17de eeuw. Hieromtrent vonden we heel verhelderende informatie in de studie van E. STOLS⁴.

Koopliedenfamilies die in Spanje fortuin hadden gemaakt of goed op weg waren en die meenden oude adellijke titels in de familie te bezitten, maakten daar graag gebruik van voor sociale promotie in hun nieuwe vaderland. Deze adellijke aspiraties waren onder de kooplieden zo alom verspreid dat de monnik en schrijver Tirso de Molina in de eerste helft van de 17de eeuw hun status beschreef als *el mercador está en visperas de hidalgo*, “het koopmanschap is het voorgeborchte van de adel”. Ze diepten de oude titels op en lieten ze opruimen. Anderen die er niet meteen vonden, probeerden met grof geld, bijzondere diensten of desnoods met vervalste stukken om de begeerde adelbrieven in de wacht te slepen.

Om in Spanje een *carta de hidalguia* (adelbrief) te bekomen moest aan bepaalde vereisten voldaan worden: er was een omstandig rapport nodig over het voorgeslacht, de vrijheden en privileges die voorouders hadden genoten, de eventuele diensten die ze aan de koning hadden bewezen, de geloofstrouw, enz... dat alles door (zoveel mogelijk) getuigen te bevestigen. Heel wat geslaagde kooplieden waagden hun kans. Het gaf aanleiding tot een nieuwe bureaucratie van wapenherauten, genealogen, schrijvers en tekenaars. De soms ellenlange rapporten werden bijna steeds opgesmukt met vele, fraai ingekleurde tekeningen van wapenschilden, wapenborden, ridderkabinetten of grafstenen die in kerken of andere openbare plaatsen nog te zien waren of van memorietafels of retabels met, rond een religieuze voorstelling, op de

zijluiken de afbeeldingen van de schenkers met hun wapenschilden.

Naast het sociaal aanzien beoogden de kooplieden die graag hun loopbaan een andere weg zagen uitgaan met hun adelbrief meer kansen te hebben in het bemachtigen van winstgevendende sleutelposities in het economisch staatsapparaat. Daar konden zij hun handelservaring paren met de zekerheid van een overheidsambt in een van de vele raden of commissies, zoals commies van financiën, controleur in de Rekenkamer, commissaris van proviandering of uitrusting van troepen.

Een adellijke titel kon ook hun zonen die een militaire loopbaan wilden uitbouwen vooruit helpen.

Don Pedro de Harou had een nauwe verwant die hem voorgegaan was in (zelfs twee) adellijke onderscheidingen: zijn oom van moederszijde, Robert de Meulebecque, wonend te Brugge. Aan hem waren op 3 september 1659 door Philips IV adelbrieven verleend omdat hij een van de belangrijkste reders was die bij het beleg en de inname van Sint-Winoksbergen een vloot van dertien schepen hadden geleverd teneinde het ter hulp snellen (door de Fransen) over zee via Duinkerke en Mardijk te beletten, en die ook het volgende jaar een andere vloot van vierentwintig schepen leverden om de steden Duinkerke, Mardijk en Grevelingen te heroveren op de Franse vijand.

Zijn oom begon daarna aan een loopbaan als schepen en burgemeester van het Oostkwartier van het Brugse Vrije (1661-62 tot 1675-76) en op 8 juni 1669 werd hij ook nog eens tot ridder geslagen door Karel II van Spanje. Hij overleed op 12 augustus 1681 en werd begraven in de Brugse Sint-Walburgakerk⁵.

In 1659 werd hem een wapen verleend (zijn zuster voerde het enigszins gewijzigd in een gevierendeeld wapen). In 1669, n.a.v. zijn ridderbrief bekwam hij ook een wapenverandering en voerde daarna een geheel ander, gedeeld wapen⁶.

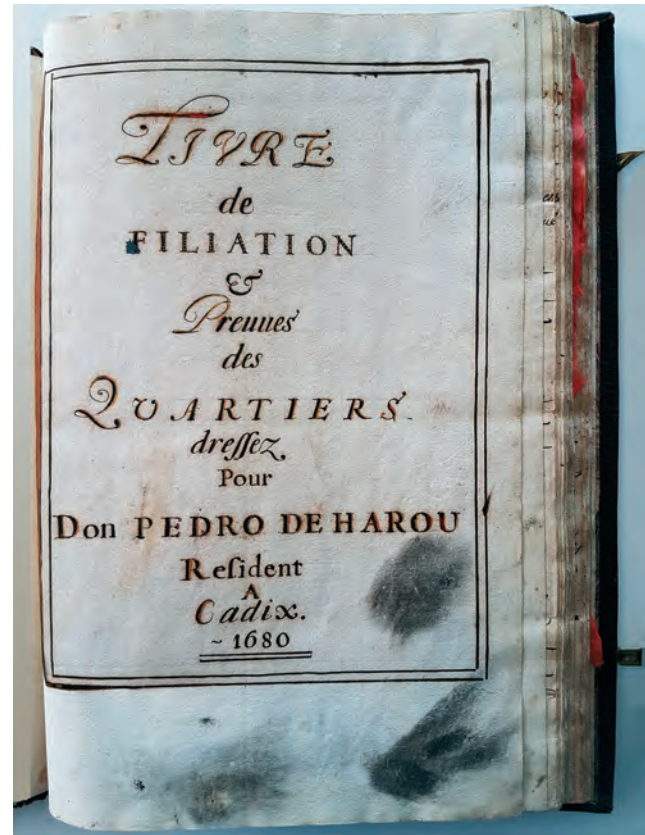
Taal en bestemming van het Livre de filiation & preuves

Het *Livre ...* is zo goed als volledig in de Franse taal geschreven, enkel de allerlaatste akte, die uitging van de Spaanse Natie te Brugge is in het Spaans. Don Pedro de Harou was al ca. 1655 vanuit Duinkerke geëmigreerd naar Cádiz, hij was er gehuwd en zou er ook overlijden in 1698. Waarom is het document dan niet in het Spaans? Is een verklaring te zoeken in de politieke geschiedenis van die tijd?

Toen Pedro geboren werd in 1640 was Duinkerke nog deel van de Spaanse Nederlanden. Nu hadden zowel Frankrijk als Engeland altijd al een begerig oog gehad op deze havenstad. Tijdens de oorlogen van Lodewijk XIV (in een coalitie met Engeland) tegen Spanje werd de stad in 1658 belegerd door de Fransen. Op 25 juni was ze 's morgens nog Spaans, overdag Frans en 's avonds Engels. Op 27 oktober 1662 verkocht de Engelse koning Duinkerke aan Lodewijk XIV. Vanaf dan bleef Duinkerke voor goed Frans. Rijsel, de stad van Pedro's grootouders behoorde ook tot de Spaanse Nederlanden maar werd in 1667 veroverd door Vauban voor Frankrijk en in 1668 definitief bij Frankrijk aangehecht. Doornik, de stad van zijn overgrootouders was ooit een speelbal tussen de Franse koning en de hertogen van Bourgondië. Tussen 1513 en 1519 was Doornik zelfs even bezit van de Engelse koning Hendrik VIII, maar hij verkocht Doornik aan de Franse koning François I. In 1521 veroverde keizer Karel Doornik op de Fransen en werd de stad deel van de Spaanse Nederlanden. In 1667 veroverde Vauban Doornik opnieuw voor de Franse koning. Doornik bleef daarna Frans tot de verovering door de anti-Franse coalitie in 1709 en ging na de Vrede van Utrecht definitief terug naar de (dan Oostenrijkse) Nederlanden.

In 1680, het jaar waarin het *Livre de filiation & preuves* werd opgemaakt waren al de steden van zijn voorvaderen: Duinkerke, Rijsel en Doornik onder Frans gezag. In Rijsel en

Voorplat en titelblad van het 'Livre de filiation & preuves ...'

Doornik was de streektaal Frans, in Duinkerke Vlaams, maar de overheidstaal Frans. Allicht kende lang niet iedereen van de 20 getuigen Spaans en werden hun verklaringen daarom afgenomen en opgetekend in het Frans.

De uiteindelijke bestemming van het dossier was allicht wel een Spaanse instelling, misschien de *Consejo Supremo de Flandes* in Madrid. Maar dan lijkt het ons dat er eerst nog wel een beëdigde vertaling naar het Spaans nodig was vooraleer deze instelling zich over het dossier zou buigen⁷.

Don Pedro de Harou, inwoner van Cádiz, heeft zijn dossier allicht niet anders willen aanpakken als alle andere in Spanje ingeweken Zuid-Nederlanders en het 'model' van procedure van bewijsvoering zoals bepaald door de Spaanse overheid gevolgd hebben. De genealoog in de Zuidelijke Nederlanden die voor hem het onderzoek zou aansturen kende allicht ook enkel dat model.

Dat het Spaanse model gevolgd werd lijkt bevestigd te worden in een aspect van een der vragen die aan elke getuige m.b.t. voorouders van don Pedro in het dossier gesteld werd, nl. of getuige wel zeker wist of er onder de voorouders of afstammelingen van dezen géén personen waren die ooit te maken hadden gehad met of verdacht werden van 'geïnfecteerd te zijn van het ras der Moren, Joden of Nieuwe-Christenen'⁸ of veroordeeld voor ketterij. 'Moren' is de verzamelnaam voor de islamitische bevolking in Zuid-Europa (aanwezig sinds 712). Na de val in 1492 van Granada, het laatste islamitische koninkrijk in Europa, waren moslims en joden in Spanje gedwongen zich te bekeren, zo niet te vertrekken. De bekeerlingen uit deze religies werden *Nieuwe-Christenen* genoemd. Een dergelijke clausule lijkt niet toepasselijk in Frankrijk maar wel heel erg in Spanje.

Pierre Harou liet nog een ander genealogisch document opmaken: op 20 april 1681, dit is slechts zeven maand na de afsluiting van het

Livre ... leverde een Antoine, burggraaf van Blois een stamboom van de familie Harou af aan Pierre Harou uit Cádiz (zie verder). Antoine de Blois was wapenkoning en genealoog voor het graafschap en hertogdom Bourgondië van de Franse koning (Lodewijk XIV). Het *Livre* ... is allicht ook aan hem getoond met de vraag de verdere afstamming op te zoeken. In deze stamboom worden de Duinkerke-Rijsselse-Doornikse Harous een afstamming tot in de 14de eeuw in Bourgondië gegeven. Misschien moest deze stamboom extra gewicht in de schaal werpen voor zijn dossier? Maar in 1906 werd die Bourgondische connectie wel onderuit gehaald door de Doornikse genealoog Paul-Armand du Chastel (over hem zie ook verder).

Een erkenning van adel voor een Pedro de Harou vinden we niet in de klassieke repertoria daarover voor de gebieden onder Spaans gezag⁹. Ofwel had de behandeling van zijn dossier geen gunstig gevolg ofwel zijn de tot ons gekomen bronnen niet volledig.

Toewijzing aan de eigenlijke onderzoeker: Jacobus Antonius Kerchhof

Op 16 januari 1680 kon Robert de la Villette wettelijk gebruik maken van de volmacht hem gegeven door don Pedro de Harou uit Cádiz. Lang heeft hij er niet over nagedacht wat er mee te doen. De volgende dag al, 17 januari, droeg hij, bij akte verleden voor de burgemeester en schepenen van de stad Brugge, zijn volmacht over aan Jacobus Antonius Kerchhof, priester en kapelaan van de Brugse O.-L.-Vrouwkerk en kanunnik van Mesen.

Jacobus Antonius Kerchhof, geboren te Brugge in 1625, was zeer welgeplaatst voor die taak: deze genealoog had er toen al een kwarteeuw onderzoek op zitten en had een erg omvangrijke genealogische documentatie bijeen verzameld. Hij had ook zelf al een hele reeks handschriften m.b.t. de genealogie, heraldiek en de Brugse geschiedenis samengesteld¹⁰. Hoewel

zijn opzoekingen vooral een liefhebberij was, deed hij ook opzoekingen voor derden tegen vergoeding.

Zo had hij enkele jaren eerder, in 1676 zeker al een gelijkaardige opdracht uitgevoerd, dit voor de drie zonen van don Pedro Colaert (*Colarte* verspaanst), ridder in de Orde van Calatrava in Spanje. In Kerchofs verzameling steekt nog een katern van 10 bladzijden, geheel in zijn geschrift met daarin de voornaamste zaken van zijn onderzoek. Het is zijn eigen persoonlijk verslag van wat er allemaal aan opzoekingen was gebeurd. Hier waren acht specifieke vragen opgesteld, voorgelegd aan 20 getuigen en hun antwoorden opgetekend. Er werden plaatsbezoeken in kerken gedaan op zoek naar funeraire aandenkens (grafstenen, wapenborden).¹¹ Er werd gepeild of de naaste verwanten wel bekend stonden als *goede oude catholicque christenen, sonder raese ofte mingelijnghe van Mooren, Joden ofte Nieuwe bekeerden*. Al deze zaken vinden we ook in het dossier Harou (zie hierna). En toeval of niet: de drie zonen Colaert voor wie het onderzoek werd uitgevoerd verbleven allen uitgerekend ook in Cádiz en hadden hun voorouders ook nog eens in de stad Duinkerke! Pedro de Harou en de broers Colaert zullen elkaar wel gekend hebben via de Vlaamse natie in Cádiz en het succes van hun project kan best Pedro op gedachten gebracht hebben ...

Kerchofs nieuwe opdracht was een onderzoek naar de status van de volgende voorouders uit don Pedro de Harou's kwartierstaat:

Zijn overgrootouders (in Doornik, Rijsel, Duinkerke en Mechelen):

8. Nicolas Harou, †1597

9. Catherine Tiloeil, †1595

10. Pierre du Forest, heer van Chastel

11. Marguerite Castelain

12. Josse de Meulebecque, †1628

13. Cornelia des Mares, †1638

14. Estienne de Leeuw *gezegd* de Luu

15. Anne Reyfin

Zijn grootouders (in Rijsel en Duinkerke):

4. Gilles Harou

5. Barbe de Forest

6. Nicolas de Meulebeque

7. Josine van Leeuw *dit* de Luu

Zijn ouders (in Duinkerke):

2. Jean Harou

3. Jacqueline de Meulebeque

Het document

Doornik

Jacobus Antonius Kerchof liet er, éénmaal officieel aangesteld, geen gras over groeien. In januari richtte hij een schrijven aan Jean de la Hamaïde, koninklijk raadsheer en procureur-generaal te Doornik om toelating te bekomen onderzoek te mogen doen in het Doornikse.¹² Die toelating werd hem verleend bij antwoord van 6 en met ingang op 8 februari. Getuigen moesten door Kerchof zelf gezocht worden. Het eerste luik van het onderzoek spitste zich toe op volgende (over)grootouders van don Pedro: Nicolas Harou en Catherine de Thiloeil en hun zoon Gilles en diens echtgenote (kwartieren 8 & 9 en 4 & 5). De namen van deze verre voorouders en hun familiewapen waren blijkbaar al gekend door Kerchof (zoals ook de andere zes overgrootouders) maar hun identiteit moest wettelijk bevestigd en hun eerbaarheid bewezen worden.

Zes vragen werden opgesteld, te beantwoorden door vijf getuigen:

1 ▷ Kent of heeft getuige weet van Nicolas Harou (met opgegeven familiewapen) en Catherine Thiloeil (met opgegeven familiewapen) en hadden zij een zoon, uit wettig huwelijk, genaamd Gilles Harou?

2 ▷ Weet getuige of deze Gilles Harou gehuwd was en met wie en of deze uit wettig huwelijk een zoon Jean Harou had?

3 ▷ Is getuige verwant aan de families Harou of Thiloeil, of vriend of vijand?

4 ▷ Bevestigt getuige dat in deze familie Harou geen 'mechanische' ambten of ambachten werden uitgeoefend zoals herbergier, kleermaker, schoenmaker, timmerman, enz... maar daarentegen dat deze familie van adel is en ambten heeft uitgeoefend die normaal door edelen beïnd worden?

5 ▷ Bevestigt getuige dat deze families Harou of Thiloeil steeds echt katholiek, apostolisch en Rooms zijn geweest, zonder ooit te maken hebben gehad met of verdacht te zijn geweest van Moren, Joden of Nieuwe-Bekeerlingen [te zijn/van af te stammen]?

6 ▷ Weet getuige of deze familie en in het bijzonder de genoemde Jean, Gilles en Nicolas Harou, resp. vader, grootvader en overgrootvader van don Pedro de Harou, nooit beschuldigd zijn geweest van infame daden of voor zware feiten veroordeeld, hetzij door een geestelijke rechtbank of andere rechtbanken en evenmin dat Catherine de Thiloeil noch een van haar voorouders of afstammelingen ooit beschuldigd of verdacht zijn geweest van gelijkaardige zaken en nog minder ter dood gebracht of gestraft zijn geweest?

Deze vragen werden al meteen vanaf de dag dat de toelating gold, nl. op 8 en vervolgens op 9 en 10 februari (donderdag tot zaterdag) 1680 voor de Koninklijke Raad van Doornik beantwoord door de volgende vijf getuigen:

[1] Henry Francois van Schutteput, heer van Waurechin;

[2] Arnoud Bra, 50 jaar, uit Doornik;

[3] Marcq Damien fs Gerard, 68 jaar, meester drukker, uit Doornik;

[4] Gilles Courtecuisse fs Anthoine, 53 jaar, uit Doornik;

[5] Jean Boiteau fs wijlen Vincent, 61 jaar, schilder, uit Doornik.

Alle getuigen verklaren niet persoonlijk Nicolas Harou en Catherine Thiloeil gekend te hebben want te lang geleden overleden ([4] preciseert: ongeveer 90 jaar geleden, dus ca. 1590), maar wel te weten dat zij een zoon Gilles hadden, gehuwd met een edele dame uit Rijsel, Barbe du Forest, waarvan een zoon Jean Harou. Allen verklaren geen verwante, vriend of vijand van de families Harou of Thiloeil te zijn.

Allen verklaren dat dezen geen ambachtslieden waren maar ambten uitoefenden die normaal door edellieden worden bediend en dat deze families altijd goede katholieken zijn geweest, geen banden hebben met Moren, Joden of Nieuwe-Christenen en dat ze ook nooit beschuldigd of veroordeeld zijn geweest voor welke rechtbank ook van infame daden.

Hier en daar in de antwoorden staven de getuigen hun verklaringen met concrete zaken: [1] zegt dat er in de Doornikse St.-Niklaaskerk nog een wapenbord met vrouwenwapen (gedeeld Harou – [Thiloeil]) te zien is en dat een Philippe, zoon van Philippe Harou, schepen van Doornik in de O.-L.-Vrouwkathedraal en elders godsvruchtige stichtingen heeft gedaan. [2] vermeldt nog dat Samuel, Gilles en jonkvrouw Gilette Harou een altaar geschonken hebben dat nog te zien is in de Doornikse St.-Jacobskerk. [4] vermeldt nog dat er in de Doornikse St.-Brixiuskerk een mannenwapen Harou te zien is (en een vrouwenwapen in de St.-Niklaaskerk).

[5] vernoemt ook het vrouwenwapen in de St.-Niklaaskerk en het altaar in de St.-Jacobskerk.

De volgende dinsdag, 13 februari trok raadsheer-procureur-generaal de la Hamaïde naar de St.-Brixius en de St.-Niklaaskerk en vond er het genoemde altaar, het mannenwapen [OBYT.15.MAY.1597] en het vrouwenwapen [OBYT.12.MARTY.1595]. Deze wapenborden werden verzorgd en ingekleurd overgetekend in de marge van de teksten daarover in het dossier.

Boven: Doornik, St.-Brixius: rouwbord Nicolas Harou († 1597) (f° 18v).

Onder: zegel van Gilbert de Choiseul, bisschop van Doornik (f° 21).

Jacobus Antonius Kerchhof had ondertussen ook niet stilgezeten. Op 8 februari al toonde hij een akte (van 6 februari) van de deken van de Doornikse O.-L.-Vrouwkathedraal, verleden voor de vicaris-generaal en twee notarissen, met zegel van de bisschop, waarin zij verklaarden dat Catherine de Thiloeil meter was geweest bij de doop op 14 juli 1590 van een dochter (Catherine) van Philippe Harou en dat een Gillis du Thiloeil, kanunnik en scholaster van de kathedraal, getuige was bij de verloving in 1615 van deze Catharine. De vicaris-generaal had ook nog allerlei andere doop- en huwelijksakten m.b.t. leden van de familie de Thiloeil opgezocht in de parochieregisters en gekopieerd alsook een fundatieakte. Kerchhof had nog vergeefs gezocht in de doopregisters om de doop van Gillis Harou, zoon van Nicolas en Catherina de Thiloeil te vinden, die gezegd werd in 1570 gebeurd te zijn, maar het oudste bewaarde doopregister was helaas van 1573.

Na al deze verklaringen volgden heel kort daarop, op 15 en 16 februari, nog een resem attestaties: drie koninklijke notarissen verklaarden de handtekening van de la Hamaïde voor echt. Daarop verklaarden op hun beurt de proost en gezwoeren van Doornik, via hun griffier, de handtekeningen van die drie notarissen voor echt (met opgekleefd geheim zegel van de stad Doornik). En ten slotte verklaarden drie handelaars uit Doornik de handtekening van de griffier en het zegel van de stad voor echt.

Het ging er in dit onderzoek en de geschreven neerslag dus allemaal heel ambtelijk aan toe: lange teksten (met veel herhalingen), ondertekend door één of meerdere personen in hun officiële functie, al dan niet met hun zegel en met een cascade van verklaringen voor 'echt en waarachtig'.

Rijsel

Een week later richtte Jacobus Antonius Kerchhof een gelijkaardig verzoek aan de gouverneur van Rijsel. Een toelating werd verleend op

20, met ingang op 22 februari 1680. Dit tweede luik betrof andere overgrootouders van don Pedro: Pierre du Forest en Marguerite Castelain en hun dochter Barbe du Forest en diens echtgenoot Gilles Harou (kwartieren 10 & 11 en 5 & 4). Dezelfde zes vragen maar nu toegepast op andere personen werden geformuleerd tegenover vijf getuigen die Kerchhof had opgezocht en voor de Gouvernance van Rijsel had gebracht om te getuigen op 22 en 24 februari 1680:

[6] Nicolas van Thienen fs Nicolas, heer van Dourles, 75 jaar, lid stadsbestuur Rijsel;

[7] Charles Mertens fs Jan, 55 jaar, handelaar te Rijsel;

[8] Francois Cardon fs Jean, 66 jaar, oud-schepen van Rijsel;

[9] Jacques du Jardin, fs wijlen Pierre, 76 jaar, handelaar te Rijsel;

[10] Jacques Bridoul, 63 jaar, koninklijk raadsheer en eerste assessor van de Gouvernance te Rijsel.

De vragen werden alle bevestigend beantwoord. Ook hier was niemand oud genoeg om de bewuste overgrootouders persoonlijk gekend te hebben maar zij bevestigden wel de afstamming.

[6] haalt het bestaan aan van een ridderkabinet van een Jean du Forest in de kerk van Rijsel St.-Etienne. [7] had Barbe du Forest goed gekend en was aanwezig op haar begrafenis in de kerk van Rijsel, St.-Maurice en wist nog te vertellen dat te Rijsel in de kerken van St.-Pieter en St.-Etienne nog blazoenen van de familie du Forest te zien waren. Ook [8] vermeldt het ridderkabinet en het wapenbord in de St.-Peterskerk. [9] was zelfs vaak gaan eten bij Barbe du Forest en Gilles Harou. [10] was wél een verwante via zijn schoonmoeder Marguerite du Forest maar zijn getuigenis was belangrijk omdat hij een groot aantal documenten van de familie du Forest bezat.

Na de getuigenverklaring bracht Kerchhof eerst nog een akte van 31 december 1646 naar

Boven: wapens Pierre du Forest en Marguerite de Castelain (f° 25).
Onder: rouwbord van een vrouwenwapen ? - du Forest (†1661), Rijsel, St.-Pieters (f° 38v).

voor betreffende de vaststelling van edele afstamming van Antoine du Forest, een andere achterkleinzoon van Pierre du Forest en Marguerite Castelain en die deze had gebruikt om vrijstelling te bekomen van een bepaalde belasting.

Daarop volgde weer een plaatsbezoek¹³: in de Rijselse St.-Pieterskerk vond men aan een pilaar een wapenbord van een du Forest, overleden in 1661. In de St.-Etiennekerk zag men het ridderkabinet en een wapenbord met vrouwenwapen uit 1649 met daaromheen vier kwartierschilden. In de kerk van St.-Maurice vond met de grafsteen van Gilles Harou (†1638) en Barbe du Forest (†1648). En Kerchof toonde toen ook nog een uittreksel uit het doopregister van die kerk betreffende de doop op 28 augustus 1612 van hun zoon Jean Harou, iets wat de Rijselse raadsheren nog eens met eigen ogen gingen bekijken en het uittreksel conform bevonden. Het omstandige verslag van de getoonde akten en de bezoeken aan de kerken werd daarop bekrachtigd met de handtekeningen van een raadsheer en luitenant van de Gouvernance van Rijsel, die ook zijn zegel erop plaatste en tekende samen met een andere raadsheer-procu-

reur-fiscaal en hun griffier. Gevolgd opnieuw door een cascade aan attestaties: door drie koninklijke notarissen, de meier en schepenen van Rijsel (met zegel van zaken van de stad) en drie handelaars uit Rijsel.

Duinkerke

Na een vliegende start in Doornik en Rijsel (6 tot 26 februari 1680) laste Kerchof een pauze van twee-en-een-halve maand in vooraleer in de tweede helft van mei terug aanvragen voor

Links: Rijsel, St.-Etienne: ridderkabinet du Forest (f° 39). Rechts: wapenbord van een vrouwenwapen de Lannoy – du Forest († 1649) met kwartierschilden du Forest, Castelain, Waignon en Stein (f° 39v).

getuigenverhoren en plaatsbezoeken te initiëren. Mogelijk had hij deze pauze nodig voor voorbereidend onderzoek en het zoeken van geschikte getuigen. Voorbereidend onderzoek is misschien ook de verklaring voor de lange periode van zeven maand tussen de procuratiegeving op 9 mei 1679 in Cádiz aan Robert de la Vilette en de start van het onderzoek eind januari 1680: misschien had Robert de la Vilette al in de loop van 1679 Jacobus Antonius Kerchhof mondeling erover gepolst, waarop deze de haalbaarheid onderzocht en informeel voorbereidend onderzoek deed naar de paternele voorouders van don Pedro. Eenmaal de opdracht haalbaar geacht en zijn aanvaarding van de opdracht medegedeeld kon de la Vilette de procedure formeel opstarten, iets wat amper enkele dagen (13 tot 17 januari) tijd vergde.

J.A. Kerchhof schreef weer een gelijkaardige brief, ditmaal gericht aan het stadsbestuur van Duinkerke. Hij kreeg op 17 mei 1680 toelating van het stadsbestuur en de baljuw. Dit derde luik van zijn onderzoek betrof de paterneel maternele overgrootouders van don Pedro:

Josse de Meulebecque en Cornelia de Mares en hun zoon Nicolas de Meulebecque, gehuwd met Jossine van Leeu, *gezegd* de Luu (kwartieren 12 & 13 en 6 & 7). Ditmaal werden acht vragen voorgelegd, maar zij waren in essentie dezelfde (toegepast op de betreffende overgrootouders) als de zes gesteld in Doornik en Rijsel, alleen waren er tussen vraag 2 en 3 twee extra expliciete vragen m.b.t. don Pedro: kenden zij zijn ouders en hemzelf en wisten zij dat don Pedro naar Spanje was geëmigreerd en in welk jaar?

Weer legden op 20 en 21 mei 1680 voor de burgemeester, een schepen, de raadspensionaris en de baljuw van Duinkerke vijf getuigen verklaringen af.

De getuigen die Kerchhof meegebracht had waren:

[11] Guillaume Coppens fs wijlen Jean, 70 jaar, oud schepen Duinkerke;

[12] Louis Seijssen fs Guillaume, 76 jaar, oud inwoner Duinkerke;

[13] Baltazar Teerlinck fs Michiel, 59 jaar, oud inwoner Duinkerke;

[14] Pierre Boudereel fs Mathieu, 64 jaar, oud raadslid Duinkerke;

[15] Jacques Moraige fs François, 66 jaar, inwoner Duinkerke.

[11] had Josse de Meulebecque goed gekend, die kapitein van Duinkerke was geweest en weet van zijn echtgenote Cornelia de Mares dat zij van het kwartier van Mechelen afkomstig was. Hij had ook zeer goed Nicolas de Meulebecque gekend, die schepen en burgemeester van de stad was geweest en ook diens echtgenote Jossine van Leeu en hun dochter Jacqueline. Hij kent deze laatste nog steeds: zij leefde van haar renten als weduwe van Jean Harou, geboren te Rijsel en aldaar overleden en weet dat ze een zoon Pierre Harou hadden die naar Spanje was getrokken. Hij geeft nog heel wat inlichtingen over andere familieleden Meulebecque: een Jean, broer van Nicolas was grootbaljuw van Oostende. Hij wijst op het bestaan van hun wapen in de grote parochiekerk, op hun grafsteen in de kerk der paters Miniemen, op de grote altaartafel en het groot portaal in de kerk der paters Capucijnen en dat in de parochiekerk nog een wapenbord met gedeeld

vrouwenwapen Meulebecque-de Leeu is. Hij vermeldt ook Robert de Meulebecque, heer van Vorswalle, broer van Jacqueline die een riddertitel had bekomen. Allen waren ze goede katholieken, hadden nooit iets te maken met Moren, Joden of Nieuwe-Christenen en waren nooit veroordeeld voor zware feiten in rechtbanken. [12] weet nog extra te melden dat het wapen de Meulebecque ook te zien is in de grote zaal van de Sodaliteit bij de paters Jezuiten. [13] vernoemt nog een Josse de Meulebecque, kanunnik van de Ieperse kathedraal. [14] en [15] brengen geen nieuwe elementen aan die al niet eerder werden gezegd.

Het vierde luik betrof de materneel maternele overgrootouders van don Pedro, Estienne de Leeu, *gezegd* de Luu en Anne Reyffin (kwartieren 14 & 15). Dezelfde acht vragen werden over hen gesteld.

Op 22 en 23 mei 1680, dus onmiddellijk aansluitend op de vorige verhoren werden vijf nieuwe getuigen gehoord, nl.:

[16] Nicolas van Eelen fs Jacques, 58 jaar, oud burgemeester van Duinkerke;

[17] Pierre Heymans fs Walcaru, 71 jaar, oud burgemeester en inwoner van Duinkerke;

Wapens Estienne de Leeu *gezegd* de Luu en Anne Reyffin (gedeeld met de Leeu) (f° 58).

[18] Charles Hovelinck fs Jean, 64 jaar, oud burgemeester van Duinkerke;

[19] Denis Hugo fs Guillaume, 44 jaar, oud raadslid, ontvanger van Duinkerke;

[20] Alexander Leys fs Jean, 70 jaar, eerste raadsheer van Duinkerke.

Geen van deze getuigen heeft het echtpaar persoonlijk gekend want te lang geleden overleden, maar wel over hen horen spreken en zij kennen hen als overgrootouders van Pierre Harou via de al eerder vernoemde grootouders en ouders. Allen kennen Nicolas de Meulebecque als in zijn leven schepen en burgemeester van Duinkerke. [17] weet nog toe te voegen dat Antoine de Leeu, gezegd de Luu, in 1551 heer van Hamme was en geridderd, zoals ook diens vader Ghijsbrecht de Luu ridder en heer van Hamme was geweest. Hij weet ook te vermelden dat een Boudin Reyfin in 1273 schepen van het Brugse Vrije was geweest en dat er in de parochiekerk van Duinkerke een wapenbord met gedeeld vrouwenwapen Meulebecque-de Leeu te zien is. [19] vernoemt nog extra een François en een Gillis Reyfin, schepenen van het Brugse Vrije in resp. 1293 en 1296. Deze weet ook te melden dat Pierre Harou in 1654, -55 of -56 naar Spanje was vertrokken. Ook [20] weet dat zijn afreis 25 jaar geleden was (dus in 1655).

Mechelen

Daags daarna, 24 mei, toonde J.A. Kerchof een lange akte, verleden voor de magistraat van Mechelen, betreffende de familie de Mares. Deze akte is geschreven in het geschrift van Kerchof, maar wel ondertekend door de Mechelse raadspensionaris J.B. Scheppers¹⁴ en gezegeld met het zegel van zaken van de stad Mechelen.

Deze akte was in het Vlaams opgesteld en bleef onvertaald. Daarin attesteerden de leden van het Mechelse stadsbestuur dat de familie de Mares oud en edel was, dat er nog tal van grafstenen (Jacques en Christoffre de(s) Mares (†resp. 1552 en 1587); Porus des Mares (†1586) x Jenne van Anderlecht (†1598); Aernoudt Baert (†1627) x Jenne de Mares (†1630); Philippe des Mares († 1608)) en rouwborden te zien zijn in de St.-Janskerk (van Porus des Mares, Jenne van Anderlecht en Baert-Mares). Een Jan Antoine des Mares was oud-communemeester en schepen van Mechelen en op dat ogenblik deken van de dekenij van Mechelen; van hem was op het secretariaat van de stad nog zijn zegel. Verder certificeerde de akte dat de leden van deze familie goede katholieken, geen afstamelingen van Moren, enz... waren en nooit voor rechtbanken veroordeeld waren.

Mechelen, St.-Jan: rouwborden Aernoudt Baert (†1627) en Jenne de Mares (†1630) met telkens vier kwartierschilden (f° 70).

Voor deze Mechelse overgrootmoeder heeft Kerchhof het hierbij gelaten: er werd geen getuigenverhoor georganiseerd, noch bezoeken ter plaatse.

De datum van de akte, 10 oktober 1679, is opmerkelijk want die is drie maand voor dat Robert de la Vilette zijn onderzoeksoopdracht van don Pedro de Harou doorgaf aan Jacobus Antonius Kerchhof. Dit bevestigt ons vermoeden dat Kerchhof al maanden voor zijn wettelijke aanstelling als genealoog in deze zaak met voorbereidend onderzoek bezig was en allicht al veel eerder informeel door de la Vilette ervoor was aangezocht.

Brugse Vrije

Hierna toonde Kerchhof nog drie zeer oude originele akten op perkament, geschreven in het Vlaams, die getuigden van de adel van de familie Reyfin: het betrof schepenakten van het Brugse Vrije uit 1273, 1293 en 1296 waarin resp. een Boudin, een Francois en een Gillis Reyfins als schepen optraden en waar aan de tweede oorkonde nog een zegel met wapen Reyfins te zien was.

Duinkerke (vervolg)

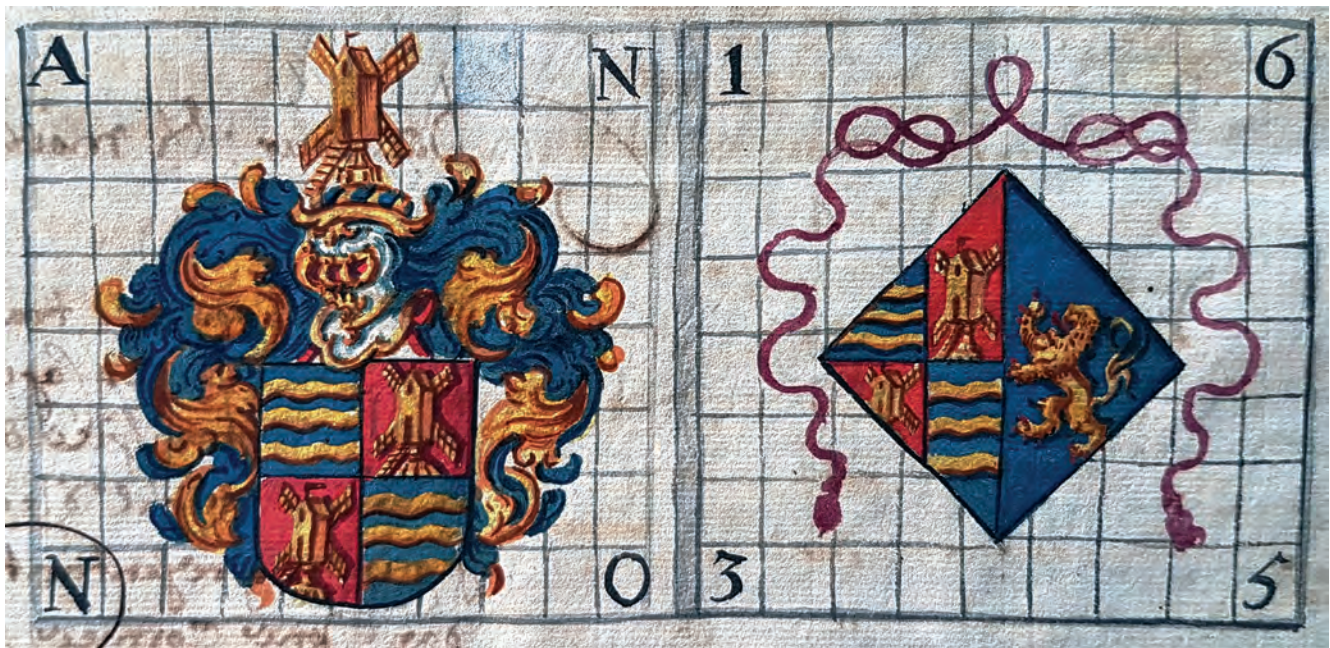
Nog steeds op dezelfde dag ging ook een plaatsbezoek door in kerken te Duinkerke. In de kerk der paters Recollecten vond men bij de ingang een groot glasraam met een wapen Meulebecque en het gedeelde wapen Meulebecque-de Leeu met jaartal ANNO 1635. Aan een pilaar vond men ook een wapenbord met mannenwapen Harou met tekst: OBYT 10. IANVIER ANNO 1646¹⁵. Daarna trok men naar de kerk der paters Capucijnen. In de gevel van de kerk, boven het groot portaal vond men een mooie grote figuur, O.-L.-Vrouw voorstellend in een nis, in witte steen, met eronder geschreven in grote letters: DONO DOMINI NICOLAI MEULEBEQUE 1642 (d.i. de schoonvader van Jean Harou). Daarna was de kerk der paters Miniemen aan de beurt: op het grote altaar vond men

het wapen de Meulebecque en ook een mooi glasraam met hetzelfde wapen en daaronder de tekst: EX DONO DOMINI NICOLAI DE MEULEBECQUE URBIS DUNCKERCANE CONSULIS, ET HUIUS CONVENTUS SINDICI. ANNO 1663.

En finaal trok men naar de grote Duinkerke parochiekerk. Daar vond men in de St.-Joriskapel voor het altaar een grote mooie grafsteen, met een wapen Meulebecque en met tekst die mededeelde dat daar waren begraven: Joos de Meulebecque, zoon van Willeboord, in zijn tijd kapitein van Duinkerke, overleden 18 mei 1628; diens echtgenote Cornelia de Mares, overleden 24 september 1638 en ook nog (hun schoondochter) de echtgenote van Nicolas de Meulebecque (Jossine van Leeu), overleden 29 oktober 1638. Op een pilaar in die kapel was nog een wapenbord met vrouwenwapen, gedeeld Meulebecque-de Leeu en tekst: OBYT 29 OCTOBRE 1638. En ten slotte in die kapel nog een grafsteen van wit marmer met wapen de Meulebecque waarvan de inscriptie vermeldde dat daar begraven lag Robert de Meulebecque, zoon van Joos, overleden 19 november 1638.

Op 28 mei 1680 liet J.A. Kerchhof een akte zien (die hij gevraagd had) met twee uittreksels uit het huwelijksregister en een uit het doopregister van de Duinkerke parochiekerk betreffende de huwelijken van Nicolas de Meulebecque-Jossine de Leeu en Jean Harou-Jacqueline de Leeu en de doop van don Pedro Harou, met attestaties dat dezen goede katholieken waren. De akte, gedateerd 18 mei 1680 was ondertekend door de pastoor en onderpastoor en met in de marge de handtekeningen gecertificeerd door de Brier, raadspensionaris van Duinkerke. Dit document werd in zijn geheel op 29 mei toegevoegd aan het dossier met een ondertekende verklaring van de Brier en met het zegel van de stad Duinkerke. Waarna op dezelfde dag nog weer eens drie koninklijke notarissen van Duinkerke de Briers handtekening en het zegel certificeerden en drie handelaars dat deden voor de identiteit van die notarissen.

Duinkerke: kerk paters Recollecten, glasraam met wapens Nicolas de Meulebecque en Jossine de Leeu (1635) (f° 73).

Hiermee zat het onderzoekswerk voor Jacobus Antonius Kerchhof er op. Dit moest nu nog gevalideerd worden. Maar waarschijnlijk werd nu eerst de, zich over twee bladzijden uitstreckende, mooi uitgetekende kwartierstaat met kwartierschilden (zie hierna) aan het document toegevoegd.

Nazicht door wapenherauten

Het hele document zoals het tot nu toe bestond werd opgestuurd naar Brussel naar twee koninklijke wapenherauten: Charles Falentin, wapenkoning Vlaanderen en Jacques François Maurissens, wapenkoning Gelderland. Op 8 juli 1860 volgde hun oordeel, gegoten in een akte, geschreven in een zeer verzorgd humanistisch cursief schrift, met hun handtekeningen en de zegels van hun beide functies.

Zij gingen overal mee akkoord. Hun akte werd aan het dossier toegevoegd, waarna weer de obligate attestaties van hun identiteit onder handtekening van de griffier en het zegel van de stad Brussel, zelf ook weer gecertificeerd door vier koninklijke notarissen te Brussel en op hun beurt hun handtekeningen door drie handelaars van Brussel (akten van 13 juli).

Ambtszegels van de wapenherauten Vlaanderen (boven) en Gelderland (onder) (f° 80).

Vervolgens werd nog door Bernardo Gabriel d'Aranda, secretaris van de Spaanse Natie te Brugge een akte in het Spaans toegevoegd (17 september 1680). De identiteit van de secretaris werd dezelfde dag nog bevestigd door drie Brugse notarissen en zij door drie Brugse handelaars (27 september).

Hiermee was het document af. Voor en achter werden enkele schutbladen toegevoegd en het geheel werd ingebonden in een rode kaft met overvloedige goudopdruk.

De genealogische gegevens in de kwartierstaat van don Pedro de Harou

Hieronder noteerden we alle gegevens over de voorouders in de kwartierstaat zoals ze in de tekst van het *Livre de filiation & preuves* te vinden zijn *in cursief*. Van de bijkomende gegevens die we over hen vonden staan de bronnen vermeld in de voetnoten.

1. don Pedro de HAROU

Te Duinkerke geboren op 24 en gedoopt in de grote parochiekerk op 25 oktober 1640 (peter: Pierre Harou maar in de ceremonie vervangen door Robert Mullebeke uit Duinkerke; meter: Jeanne Mullebeke uit Duinkerke¹⁶). Hij week ca. 1655 uit naar Cadiz en woonde in 1679 nog steeds te Cadiz. Hij huwde te Cádiz op 9 september 1672 (31 jr) met Anna Petronila SANCHEZ de ORDIALES uit Cádiz. Hij was van 1690-1698 consul van de Vlaamse Natie te Cádiz waar hij overleed op 17 augustus 1698 (57 jr) en begraven werd in de St.-Franciscuskerk¹⁷.

2. Jean de HAROU

Geboren te Rijsel, gedoopt op 28 augustus 1612 in de parochie St.-Maurice (als Joannes, zoon van Egidius, peter: Petrus Douville, meter: Maria Harou)¹⁸. Overleden te Duinkerke op 10 januari 1646 (33 jr) en begraven bij de paters Recollecten met aldaar zijn wapenbord¹⁹.

Gehuwd te Duinkerke op 16 december 1638 (26 jr) (getuigen: Jean Mierop en Jan Mullebeke, poorters van Oostende en met de vermelding

dat hij van Rijsel en zij van Duinkerke was²⁰). Allicht deze Jean Harou die in 1646 correspondent in Dover was voor zijn zwager Robert Meulebeke uit Oostende (broer van zijn echtgenote Jacoba Meulebeke)²¹. Hij huwde met

3. Jacqueline de MEULEBECQUE

Geboren te Duinkerke ca. 1618 (al in 1680 waren de doopregisters van voor 1623 verloren)²².

4. Gilles HAROU

Geboren te Doornik ca. 1570 (in 1680 begon het dan oudst bewaarde doopregister pas in 1573)²³. Hij overleed te Rijsel op 26 januari 1638 (ca. 68 jr) en werd begraven in de parochiekerk St.-Maurice in de H. Kruiskapel onder grafsteen²⁴. Hij huwde met

5. Barbe du FOREST

Bij haar huwelijk woonde zij te Rijsel, waar ze ook overleed op 20 januari 1648 en begraven werd in de parochiekerk St.-Maurice bij haar echtgenoot.²⁵

6. Nicolas de MEULEBECQUE

Hij was schepen en burgemeester van Duinkerke. Hij schonk in 1663 een glasraam (met zijn wapen) aan de kerk der paters Miniemen te Duinkerke. Hij huwde te Duinkerke op 29 september 1613 (getuigen: Joos de Meulebecque en Jean Dissaux)²⁶ met

7. Jossine de LEEU gezegd de LUU

Zij schonken in 1635 een groot glasraam aan de kerk van de paters Recollecten te Duinkerke (afb. op f° 73r). Zij overleed te Duinkerke op 29 oktober 1638 en werd begraven in de grote parochiekerk onder grafsteen (bij haar schoonouders) en met aldaar haar wapenbord (afb. op f° 74v).²⁷

8. Nicolas HAROU

Hij werd geboren te Doornik. Hij was in 1572 te Doornik handelaar in linten in het huis 'la Fontaine d'or' in de St.-Martinstraat en kocht het poorterschap van Doornik op 25 augustus 1575²⁸. Hij overleed te Doornik op 15 mei 1597²⁹ en werd begraven in de parochiekerk St.-Brixius

met aldaar zijn wapenbord (afb. op f° 18v)³⁰. Hij huwde te Doornik met

9. Catherine DE THILOEIL

Zij woonde te Doornik waar zij overleed op 12 maart 1595³¹ en werd begraven in de parochiekerk St.-Niklaas met aldaar haar wapenbord (afb. op f° 19r)³².

10. Pierre du FOREST

Hij was heer van Chastel (in Roncq). Hij huwde met

11. Marguerite DE CASTELAIN

12. Josse de MEULEBECQUE, zoon van Willeboord

Hij was kapitein van Duinkerke, waar hij overleed op 18 mei 1628 en begraven werd in de grote parochiekerk in de St.-Joriskapel voor het altaar onder grafsteen³³. Hij huwde met

13. Cornelia DE MARES

Zij was geboren in Brabant in het kwartier Mechelen en overleed te Duinkerke op 24 september 1638 en werd er begraven in de grote parochiekerk bij haar echtgenoot.³⁴

14. Estienne de LEEU gezegd de LUU

Hij huwde met

15. Anne REYFIN

[Zie de kwartierstaat op blzn. 62-63.]

Zegels in het Livre de filiation & preuves

Het *Livre* ... bevat 14 zegels, meestal van overheidsinstanties, instellingen en functionarissen. Het gaat telkens om zegels gedrukt in een in stervorm geknipt stukje dun papier. Dit was gelegd boven zegelwas aangebracht op een bladzijde van het document. Het randschrift is niet altijd leesbaar. Hier en daar konden we aan de hand van zegelreperatoria aanvullen (vermeld tussen []).

f° 3r, 82r: zegel v.d. Spaanse Natie te Brugge: SCILO: DE LA: NASCION DE · ESPANNI

f° 3v, 4r: zakenzegel stad Brugge: S · AD·CAUSAS · SCABINORVM · CIVITATVS · BRUGENSIS. *

f° 21r: zegel van de bisschop van Doornik:

GILBERTUS · DE · CHOISEVL EP·US · TORNACENSIS *

f° 21v: zegel Jean de la Hamayde, ridder, heer van Warnave, kon. raadsheer en proc.-gen. in de kon. Raad te Doornik: [...]CONDE · · SECONDE *

f° 22r: zegel stad Doornik (uitgevlakt) C · DE · LA · VIL [LE ET CITE] DE · TOVRNAY

f° 40v: Gilles Blondel, heer van Pretz, kon. raadsheer en eerste luitenant van de Gouvernance van Rijsel (te uitgevlakt)

f° 41v: zegel stad Rijsel (erg uitgevlakt): [* S · SCABINOR] · COMMVNITATIS: INSVL[EN · AD · CAUSAS · TANTUM]

f° 71v: zegel stad Mechelen (uitgevlakt): [SIGIL ·] AD CAVSAS COMITATVS OPPIDI MECHLI · NIE[NSIS] []

f° 77r: zegel stad Duinkerke (te uitgevlakt)

f° 80r: zegel wapenheraut Vlaanderen (Charles Falentin): SIGILLVM · REGIS · ARMOR · · TIT · · COMIT · · FLANDRIAE +

f° 80r: zegel wapenheraut Gelderland (Jacques François Maurissens): [onleesbaar ...]

MAURITI · ARMO · REG: DUCATIS · GVELDRIA · SUB [...]

f° 80v: zegel stad Brussel: SIGILLVM · MAGISTRATVS · · OPPIDI · BRVXELLENSIS ✠

[Zie afbeelding hieronder.]

Nicolas Harou Escuyer. espousa Dam^{le}
Catherine Thilloeil. Il trespasa le 15. may. 1597
et elle trespasa 12. mars 1595.
La preuue fol. 6. et seqq.

Pierre du Forest Escuyer s.^r du Chastel
espousa Dam^{le} Marguerite Castelain.
La preuue fol. 25. et seqq.

Gilles Harou Fils de Nicolas et de
Catherine Thilloeil. Espousa

Dam^{le} Barbe du Forest Fille de
Pierre et de Marguerite Castelain.

Jean Harou Fils de Gilles et de Barbe
du Forest Espousa

Don Pedro Harou

Jasse de Meulebecque Escuyer esp^a
 Dam.^{le} Cornélie Des Mares il trespassa le 18.
 may 1628 et elle le 24 Septembre 1638
 la preuve fol. 45. et seqq.

Estienne de Leeuw dit de Luu Escuyer
 Espousa Dam.^{le} Anne Reyfin
 la preuve fol. 58 & seqq.

Nicolas de Meulebecque Fils de
 Jasse et de Cornélie des Mares Esp.^{as}

Dam.^{le} Josine van Leeuw dit de
 Luu Fille d Estienne & d Anne
 Reyfin.

Dam.^{le} Jacqueline de Meulebecque
 Fille de Nicolas et de Josine Van Leeuw

resident a Cadix.

Nagetekende wapenborden, geciteerde graf-schriften of genoteerde grafschriftgegevens

Hierna geven we de lijst van alle nagetekende wapenborden, ridderkabinetten en wapenschilden (steeds ingekleurd), de in zijn geheel geciteerde grafschriften of de gegevens uit grafschriften die *niet* in extenso geciteerd zijn, zoals zij in het *Livre ...* te vinden zijn. De meeste tekeningen en tekstkopieën werden gemaakt tijdens de visitatie, andere gegevens werden bekomen uit schriftelijke mededeling.

(Hieronder betekent 'met alle attributen': een wapen met helm, dekkleden, wrong en helmteken)

f° iir: TEKENING wapen met alle attributen, gevierendeeld: 1: Harou, 2: Meulebecque, 3: du Forest; 4: Leeuw; geflankeerd door dezelfde vier schilden met de familienamen op linten erboven

f° 6r: TEKENING wapen Harou met alle attributen en ovaal wapen met liefdesknoop (gedeeld: Harou en Thilloeil)

f° 18v: TEKENING, Doornik, St.-Brixius, achter het groot altaar aan de muur, kant altaar St.-Marcou: wapenbord met mannenwapen met alle attributen (Harou), OBYT, 15. MAY 1597 (8. *Nicolas Harou*)

f° 19r: TEKENING, Doornik, St.-Niklaas, aan de muur van de kapel tegen het koor: wapenbord met ruitvormig vrouwenwapen (gedeeld: Harou en Thilloeil), OBYT, 12 MARS 1595 (9. *Catherine de Thilloeil*)

f° 25r: TEKENING wapen du Forest met alle attributen en ovaal wapen met liefdesknoop (gedeeld : du Forest en Castelain)

f° 38v: TEKENING, Rijsel, St.-Pieters, aan een pilaar: wapenbord met ruitvormig vrouwenwapen in bladerenkrans en liefdesknoop (gedeeld: du Forest en [onbenoemd]), OBYT 5 AUGU 1661

f° 39r: TEKENING, Rijsel, St.-Etienne, ridderkabinet met wapen du Forest met alle attributen, wapenrok, zwaard, handschoenen en sporen

f° 39v : TEKENING, Rijsel, St.-Etienne, in een kabinet: wapenbord met ruitvormig vrouwenwapen (gedeeld : de Lannoy en du Forest), OBYT 20 OCT 1649, geflankeerd door kwartierschilden met de familienamen (in 2 kolommen) DU FOREST & CASTELAIN, WAIGNON & STEIN

f° 39v-40r: optekening, Rijsel, St.-Maurice, kapel H. Kruis: grafsteen van 4. *Gilles Harou*, †26 januari 1638 en 5. *Barbe du Forest*, †20 januari 1648

f° 45r: TEKENING wapen Meulebecque met alle attributen en ovaal wapen met liefdesknoop (gedeeld: Meulebecque en des Mares)

f° 58r: TEKENING wapen Leeu met alle attributen en ovaal wapen met liefdesknoop (gedeeld: Leeu en Reyfin)

f° 69r: mededeling, Mechelen, St.-Jan: grafsteen, wapen en opschrift: CY GIST M.(AITRE) JACQUES DE MARES EN SON TEMPS SECRETAIRE ORDINAIRE DE FEU DE TRES NOBLE MEMOIRE L'EMPEREUR MAXIMILIEN ET LE ROY DON PHILIPPE ET DEPUIS DE L'EMPEREUR CHARLES QUINT, LEQUEL TRESPASSA LE VJ.^E JOUR DE JUILLET 1552. PRIEZ DIEU POUR SON AME / CY GIST ENCORE M.(AISTE) CHRISTOFFRE DES MARES EN SON VIVANT CHANOINE DE L'EGLEISE CATHEDRALE DE NOSTRE DAME EN LA CITÉ D'ARRAS, QUI TRESPASSA LE 3.^E JOUR DE NOVEMBRE 1587. PRIEZ DIEU POUR SON AME

f° 69v: TEKENINGEN, Mechelen, St.-Jan, aan een pilaar bij het koor:

- wapenbord met mannenwapen met alle attributen, OBYT 20 7BRIS 1586 (*Porus des Mares*)

- wapenbord met ruitvormig vrouwenwapen in liefdesknoop (gedeeld: Mares en Anderlecht), OBYT 9^{EN} OUGST 1598 (*Jenne van Anderlecht*)

f° 69v-70r: mededeling, Mechelen, St.-Jan, voor de pilaar: grafzerk met wapen des Mares en opschrift: CY GIST HONORABLE PERSONE PORUS DE MARES EN SON TEMPS SERVITEUR ORDINAIRE DE FEU DE TRES HAUTE MEMOIRE L'EMPEREUR CHARLES LE QUINT, ET DEPUIS DU ROY CATHOLIQUE NOSTRE SIRE ET GREFFIER DU

GRAND CONSEIL DE SA MA(JES)TE, QUI TRESPASSA LE XXe JOUR DE 7BRE 1586. ET DAMOISELLE JENNE VAN ANDERLECHT SA COMPAIGNE, LAQUELLE DECEDA LE 9.^e JOUR D'AOUGST 1598. PRIEZ POUR SON AME

f° 70r: TEKENINGEN, Mechelen, St.-Jan, aan een andere pilaar aan de westzijde boven het gestoelte:

- wapenbord met mannenwapen met alle attributen OBYT 29 MEYE 1627 (*Aernoudt Baert*) geflankeerd door kwartierschilden met de familienamen (in 2 rijen) BAERT & HEETVELDE, PEETERS & SCHOORE

- wapenbord met ruitvormig vrouwenwapen in liefdesknoop (gedeeld: Baert en Mares) OBYT 25 OCTOB 1630 (*Jenne de Mares*) geflankeerd door kwartierschilden (in 2 rijen) MARES & ANDERLECHT, BAC & BOUCHORN

f° 70v: mededeling, Mechelen, St.-Jan voor de pilaar: grafzerk met wapen des Mares en 8 kwartierschilden met opschrift: CY GIST MESSIRE AERNOUDT BAERT, VIVANT SEIGNEUR DE BERENTRODE, M.(AIT)RE DES REQUESTES ORDINAIRE DE L'HOSTEL DU ROY ET CONSEILLER DE SA MA(JES)TE A SON GRAND CONSEIL, TRESPASSA XXIX. MAY M.D.C.XXVII ET DE JENNE DE MARES SA COMPAIGNE TRESPASSA LE XXV D'OCTOBRE M.D.X.XXX. PRIEZ DIEU POUR LEURS AMES ()

f° 70: TEKENING wapens MARES, BAC, ANDERLECHT en BOUCHORN

f° 70v-71r: mededeling, Mechelen, St.-Jan: grafsteen met 4 kwartierschilden MARES & ANDERLECHT, BAC & BOUCHORN van de broer van Jenne de Mares en opschrift: DEO SACRUM ET MEMORIE DE PHILIPPI DES MARES D(OMI)NI ILLIUS LOCI ET WALLE A CONSILYS ARCHIDUCUM ET PRIMI A RATIONIBUS PROVINCE BATAVIS. VIXIT ANNI LI, MENSES OCTO ET ID(EM) M..ERIS ANN. OBIUIT XXIII AT DEMI QUE DIEM SUUM PRIDIE NONAS JUNY M.D.CIIX

f° 73r: TEKENING, Duinkerke, kerk van de paters Recollecten, aan de ingang: glasraam met mannenwapen Meulebecque met alle at-

tributen (6. *Nicolas de Meulebecque*) en ruitvormig vrouwenwapen met liefdesknoop (gedeeld: Meulebecque en de Leeu), ANNO 1635 (6. *Nicolas de Meulebecque* en 7. *Jossine de Leeu*)

f° 73v: TEKENING, Duinkerke, kerk van de paters Recollecten, aan een pilaar: wapenbord met mannenwapen met alle attributen, OBYT 10. IANVIER ANNO 1646 (de Harou)

f° 73v: optekening, Duinkerke, kerk van de paters Capucijnen, in de gevel boven het groot portaal: een O.L.Vrouw beeld in een nis met tekst eronder: DONO DOMINI NICOLAI MEULEBEQUE 1642 (6. *Nicolas de Meulebecque*)

f° 74r: TEKENING, Duinkerke, kerk van de paters Miniemen, op het groot altaar: wapen de Meulebecque met alle attributen

f° 74r: optekening, Duinkerke, kerk van de paters Miniemen: glasraam met wapen de Meulebecque en opschrift: EX DONO DOMINI NICOLAI DE MEULEBEQUE URBIS DUNCKERCANE CONSULIS, ET HUIUS CONVENTUS SINDICI. ANNO 1663 (6. *Nicolas de Meulebecque*)

f° 74r-74v: optekening, Duinkerke, grote parochiekerk, in de St.-Joriskapel voor het altaar: grafsteen voor 12. *Joos van Meulebecque*, zoon van Willeboord, kapitein van deze stad, †18 mei 1628 en zijn echtgenote 13. *Cornelie des Mares*, †24 september 1638 en ook de echtgenote van Nicolas de Meulebecque [7. *Jossine de Leeu*], †29 oktober 1638

f° 74v: TEKENING, Duinkerke, grote parochiekerk, in de St.-Joriskapel, op de pilaar: wapenbord met ruitvormig vrouwenwapen (gedeeld: Meulebecque en de Leeu), OBYT 29 OCTOBRE 1638 (7. *Jossine de Leeu*)

f° 74v: optekening, Duinkerke, grote parochiekerk, in de St.-Joriskapel: grafsteen van Robert de Meulebecque, zoon van Joos, †19 november 1638

f° 78v-79r: kwartierstaat vier generaties van Don Pedro Harou met wapenschilden

[Zie de afbeelding op blzn. 62-63.]

Sobere tekeningen van familiewapens en ridderkabinet in de kopie Livre ... (f° 38v-39r).

De gedeeltelijke kopie van het Livre de filiation & preuves en een getekende stamboom

Al snel na het afsluiten van het *Livre de filiation & preuves* (27 september 1680) werd er een kopie van gemaakt. Voor wie de kopie bestemd was wordt weer niet vermeld. De kopie werd aan het eind aangevuld met een korte tekst van de secretaris van de Spaanse Natie te Brugge (B.G. d'Aranda) van 12 oktober 1680 waarin hij de kopie conform met het origineel verklaarde. Hij ondertekende zijn verklaring en plaatste er het zegel van zaken van de Spaanse Natie op. Deze zijn de enige originele handtekening en zegel in dit document.

Maar deze kopie is slechts *gedeeltelijk*: wat op de tekstfolio's 43r tot 77v van het origineel staat

(het onderzoek in Duinkerke, Mechelen, het Brugse Vrije en Duinkerke (vervolg)) is *niet* overgenomen in de kopie. De kopie telt dan ook slechts ii + 47 folio's (het origineel: ii + 82). Waarom er een groot stuk weggelaten werd is onduidelijk. Achteraan zijn er twee tegenoverliggende bladzijden volledig leeg. Ongetwijfeld moest daar ook een tekening van de kwartierstaat komen maar is het er nooit van gekomen. De andere heraldische tekeningen zijn ook veel soberder uitgevoerd dan in het origineel en de kافت is perkament zonder enig versiersel of opschrift.

De kopie is geschreven door slechts drie handen: de f° 1r – 26r en 40v – 42r in een licht hellend verzorgd humanistisch cursief geschrift,

de f° 26r – 40v in een recht meer 17de-eeuws gotisch cursief maar nog altijd zeer verzorgd geschrift. De f° 43r – 47r zijn in het geschrift van Jacobus Antonius Kerchof (dit betreft de certificaties door de wapenherauten en attestaties van stadsbestuursleden, notarissen en handelaars te Brussel en de langere akte van de Spaanse Natie te Brugge plus de attestaties van notarissen en handelaars te Brugge).

Deze kopie lijkt in de Nederlanden gebleven te zijn. Ze werd immers 130 jaar later, in 1812 te Gent geveild, andermaal in 1833 in dezelfde stad, in 1866 was ze in een Parijs antiquariaat en in 1878 in een Parijse privébibliotheek. Maar het cahier keerde daarna terug naar België en werd bezit van Alfred Victor Gaëtan Harou (° 24 januari 1847), luitenant bij het 5de Linierregiment (in 1890 te Antwerpen). Hij behoorde tot een familie Harou, stammend uit Cambrai maar sinds begin 1800 aanwezig in Fayt-lez-Seneffe in Belgisch Henegouwen. Hij had belangstelling voor de genealogie van zijn familie.

Op 18 januari 1890 schonk hij het cahier aan de Koninklijke Bibliotheek (KB) te Brussel³⁵. Van daaruit werd het ca. 1985-86 overgedragen aan het Algemeen Rijksarchief (ARA) en is daar raadpleegbaar³⁶. Op 9 april 1890 schonk Alfred Harou aan de KB ook nog vijf bladen notities over de familie Harou³⁷ (nog steeds in de KB).

Hoger vermeldden we al dat de wapenkoning Antoine, burggraaf van Blois in 1681 voor don Pedro de Harou een stamboom Harou samenstelde. Die stamboom overspande de periode 1379 – 1640 en was getekend op een grote perkamenten rol van 93 x 59 cm met daarop 53 ingekleurde familiewapens. Deze rol kwam in de tweede helft van de 19de eeuw eveneens in bezit van Alfred Harou en hij schonk ze eerder al op 9 augustus 1884, ook aan de KB³⁸.

De stamboom, zoals gegeven in die rol, werd geïntegreerd in een genealogie Harou gepubli-

ceerd in het verzamelwerk L. DE MAGNY, *Nobiliaire Universel de France*, vol. XIII, Parijs, 1878. Er wordt nadrukkelijk verwezen naar de stamboom opgemaakt door de Blois in 1681 en ook dat die toen gemaakt werd voor Pierre Harou. De gepubliceerde genealogie bevat ook de verdere afstamming tot 5 juni 1877 waaronder ook de hogergenoemde Alfred Harou. Allicht is hij het die de tekst opstelde en instuurde voor publicatie in het verzamelwerk.

Men kan zich afvragen waarom Alfred Harou resp. 6 en 12 jaar na de publicatie van 1878 de stamboom en de kopie van het *Livre ...* heeft weggegeven aan de KB. Misschien had hij inmiddels twijfels of de familie Harou van zijn rechtstreekse voorouders (die uit Cambrai kwamen) wel dezelfde familie was als de Doornikse-Rijselse-Duinkerke Harous. Daar was wel enige reden toe: het wapen van deze laatste Harou's is heel eenvoudig *in keel, twee dwarsbalken van goud*; de Harou's uit Cambrai gebruikten een totaal ander familiewapen: *in lazuur een keper van goud, vergezeld in het schildhoofd van twee toegewende paardenkoppen van zilver en in de punt van een korenschoof overtopt door een driehoekige eg vergezeld aan elke punt van een ster, alles van goud*.

De gepubliceerde genealogie Harou uit 1878 rept met geen woord over dit opvallende verschil, maar tekent in de aanhef gewoon een gevierendeeld schild: *in 1 en 4*: het eenvoudige wapen (en noemt dit „*Harou, ancien*“) en *in 2 en 3*: het wapen van de Harou's van Cambrai³⁹. Het maakt een geforceerde indruk. Ook de genealogische verbinding van drie families Harou(lt), één uit Doornik-Rijsel-Duinkerke, één uit Cambrai en één uit Bourgondië in de stamboom opgemaakt door wapenheraut Antoine de Blois, komt geforceerd over.

Alfred Harou geloofde later allicht ook niet meer dat zijn tak (deze uit Cambrai) iets met die andere families Harou(lt)s te maken had.

Epiloog

Don Pedro's plaats in de genealogie Harou. Graaf du Chastel stelt zich erg kritisch op, maar vergaloppeert zich

In het begin der jaren 1900 heeft graaf Paul-Armand du Chastel (1847-1936)⁴⁰ zich ook gebogen over de genealogie *Harou(l)(d)(t)*. Deze auteur heeft voor de genealogiebeoefening in het Henegouwse en voor Doornik in het bijzonder een stevige reputatie door zijn monumentale werk *Notices généalogiques Tournaisiennes* (2.417 blz.) en zijn groot aantal bijdragen in allerlei tijdschriften⁴¹. Hij werkte vooral op basis van authentieke archiefbronnen die hij altijd het laatste woord gaf. Ongefundeerde beweringen in oude genealogieën kraakte hij in zijn commentaren ongenadig af. Hij aarzelde ook niet om in zijn eigen voorouderreeks tot tweemaal toe diep te snoeien in de vroegste generaties toen hij deze ongeloofwaardig had bevonden. Deze intellectuele eerlijkheid siert hem zeker. Maar dat maakt hem nog niet onfeilbaar, zoals hierna mag blijken.

DU CHASTEL publiceerde in het tijdschrift *Jadis* in 1906 en 1907 onder de titel *Généalogie de la famille Haroult, Haroult, Harould dite Harou, Tournaisienne, Lilloise et supposée Dunkerquoise* de resultaten van zijn opzoekingen⁴². We hebben zijn studie aandachtig gelezen. Daarin zet hij zich af tegen de in het verzamelwerk *Nobiliaire Universel ...* uitgegeven oude stamboom Harou opgemaakt in 1681 door Antoine de Blois (zie hoger). De verbinding daar gemaakt tussen een familie Haroult/Harou uit Doornik en een familie Haroult uit Cambrai via een oude herkomst uit Bourgondië en ook die verre herkomst op zich ontmantelt hij. Hij vult wel heel wat aan bij de genealogie van de Doornikse Haroult/Harou op basis van de archiefbronnen van zijn stad (die hij als geen ander kende). Maar ook met de Duinkerke Harou's waartoe don Pedro behoorde pelt hij een eitje.

Met de woorden *supposée Dunkerquoise* in de titel van zijn bijdrage zet hij al meteen zijn wantrouwen m.b.t. de Duinkerke Harou's en hun band met deze uit Rijsel-Doornik in de verf. Maar na eigen onderzoek zijn we tot de vaststelling gekomen dat DU CHASTEL te voortvarend brandhout heeft willen maken van dit genealogisch verband. DU CHASTEL heeft blijkbaar nooit kennis gehad van het *Livre de filiation & preuves* en evenmin van de gedeeltelijke kopie. Hij had ongetwijfeld helemaal anders over de Duinkerke Harou's geschreven indien dit wel het geval was geweest. We verklaren ons nader. In de *Nobiliaire Universel ...* vindt men ook de afstamming Nicolas Harou x Catherine de Thiloeil, met zoon Gilles Harou x Barbe du Forest, met zoon Jean Harou x Jacqueline de Meulebecque en ten slotte met hun zoon Pierre Harou, geboren Duinkerke 1640 *dont on ignore la destinée*. Deze laatste betreft onze don Pedro de Harou, uitgeweken naar Cádiz.

DU CHASTEL (*Jadis*, 1906, p. 160) betwist niet het overgroot- en grootouderpaar maar wel dat de Jean Harou-Meulebecque die genoemd wordt gedoopt te Rijsel St.-Maurice op 28 augustus 1612, een zoon zou zijn van Gilles Harou (x Barbe du Forest). Hij stelt dat er helemaal géén zoon Jean was in het gezin van Gilles Harou en Barbe du Forest omdat hij na eigen onderzoek wel zes kinderen van dat gezin had gevonden (met van vier ook hun doopakte te Rijsel St.-Maurice), maar géén Jean had gevonden en anderen die hij had laten zoeken evenmin een Jean Harou hadden gevonden. DU CHASTEL had wel in Rijsel *St.-André*, een Jean Harou, gedoopt 30 augustus 1616 gevonden, zoon van een *Pierre* Harou en een Rose Baïeu.

Zijn conclusie was meteen gemaakt: een Jean Harou, gedoopt te Rijsel en gehuwd op 16 december 1639 te Duinkerke met Jacqueline de Meulebecque kon niemand anders zijn dan de zoon van dat echtpaar Pierre Harou-Rose Baïeu: *n'aurait pu vraiment être que le fils de Pierre Harou et de Rose Baïeu*.

Hij had ook laten zoeken in het archief van Duinkerke naar de huwelijksakte van Jean Harou en Jacqueline de Meulebecque. Per brief van 12 mei 1906 kreeg hij bericht dat er aldaar tussen 1631 en 1644 geen dergelijk huwelijk te vinden was. Hij zag zich hiermee gesterkt in zijn hypothese en zijn oordeel werd nog scherper: *Donc pas de baptême à St.-Maurice de Lille, le 28 août 1612, et pas de mariage à Dunkerque, le 16 décembre 1639. Voilà pourtant ce qu'affirme le vicomte de Blois et ce qu'à imprimé le vicomte de Magny. C'est donc de la fantasmagorie* (sic). En hij voegt er nog aan toe: *Qu'est-ce* (waarvan de oude genealogie spreekt) *que cette pierre tombale ou écusson armorié de l'église des Récollets de Dunkerque où aurait été entermé un Jean Harou, mort le 10 janvier 1646. Sans aucun doute, une autre fiction.* Daarna gaat hij verder met openlijk te twifelen of een Pierre Harou, zoon van Jean en Jacqueline de Meulebecque wel ooit bestaan heeft, omdat hij in de gedrukte genealogie over hem las: *on ignore la destinée.* Volgens hem had de oude genealogie gewoon op de stamboom Harou een loot geënt die er helemaal niet thuishoorde.

Maar zes maand na de brief van het archief van Duinkerke moest hij al flink wat gas terugnemen: hij had een tweede brief van het archief ontvangen die meedeelde dat men nu toch de huwelijksakte van 16 december 1638⁴³ van Jean Harou & Jacqueline de Meulebecque had gevonden mét hun herkomstplaatsen en de getuigen (zie zijn POST-SCRIPTUM in *Jadis*, 1907, p. 15). En nog meer zelfs: ook de doopakte van hun zoon Pierre aldaar op 25 oktober 1640 was boven water gekomen⁴⁴. Dus wat hij eerder als *fantasmagorie* had bestempeld werd ineens wel aardig reëel ...

Waren de gegevens over Pierre (geboorte) en zijn vader Jean (huwelijk) nu wel geattesteerd door authentieke Duinkerke akten, toch liet DU CHASTEL zich niet van zijn idee afbrengen dat Jean Harou de Jean Harou moest zijn die hij gevonden had als geboren te Rijsel St.-

André op 30 augustus 1616 als zoon van Pierre Harou en Rose Baïeu en niet zoals in de oude stamboom werd gezegd dat Jean Harou geboren was te Rijsel St.-Maurice op 28 augustus 1612. Dit omdat DU CHASTEL een dergelijke doopakte (alweer ...) niet had kunnen vinden in het doopregister van Rijsel St.-Maurice. Omdat de dooppeter Pierre Harou, dezelfde naam als zijn petekind, gedoopt te Duinkerke 25 oktober 1640 draagt, concludeerde DU CHASTEL meteen dat de dooppeter de grootvader van het petekind was: *évidemment l'aïeul.* Het paste bijzonder goed bij zijn these dat de vader van de boreling, Jean Harou een zoon moest zijn van Pierre Harou en Rose Baïeu.

Maar dit is toch wat kort door de bocht: een grootvader paterneel zal zeker graag zijn naam doorgeven aan een kleinkind maar het is géén wet. En DU CHASTEL had toch ook even mogen stilstaan bij de doopgegevens van de beide kandidaat-vaders: enerzijds DU CHASTELS kandidaat Jean Harou, gedoopt te Rijsel St.-André op 30 augustus 1616 als zoon van Pierre Harou en Rose Baïeu en anderzijds deze uit de oude genealogie Jean Harou, gedoopt Rijsel St.-Maurice 28 augustus 1612 als zoon van Gilles en Barbe du Forest. Jean Harou (welke van beide ook) huwde op 16 december 1638 te Duinkerke met Jacqueline de Meulebecque. De eerste was dan 22 jaar en 3,5 maand, de tweede 26 jaar en 3,5 maand oud. Ons lijkt het dat een huwelijk op een leeftijd van 22 (de meerderjarigheid lag toen op 25 jaar) toch een stukje minder waarschijnlijk is dan 26.

De genadeslag tegen DU CHASTELS 'keuze' omtrent de ouders van Jean Harou is te vinden in het *Livre de filiation & preuves.*

Op 22 tot 24 februari 1680 legden, onder ede, voor twee koninklijke raadsheren te Rijsel een aantal getuigen de volgende verklaringen af: getuige nr. 6, Nicolas van Thienen verklaarde (f° 26, art. 2) dat hij Barbe du Forest goed gekend had, welke met Gilles Harou uit Doornik huwde en dat zij, naast andere kinderen, uit

hun wettelijk huwelijk ook een zoon Jean Harou hadden. Ook getuige nr. 7, Charles Mertens (f° 29v, art. 2) kende hen, was zelfs op de begrafenis van Barbe du Forest en bevestigde dat zij samen in de Rijselse St.-Maurice kerk werden begraven en een zoon Jean hadden. Getuige nr. 8, François Cardon (f° 31v) had niet alleen de ouders maar ook hun zoon Jean goed gekend. Getuige nr. 9, Jacques du Jardin (f° 33r-33v) had de ouders nóg beter gekend: hij was dikwijls bij hen gaan eten en drinken. Hij bevestigde ook hun begraafplaats in de parochiekerk St.-Maurice en dat ze een zoon Jean hadden. Getuige nr. 10, Jacques Bridoul (f° 35r-35v, art. 1 en 2) kende de ouders en hun zoon enkel van horen zeggen maar bezat zelf wel massa's officiële akten i.v.m. de familie du Forest (zijn schoonmoeder was een du Forest). Hij verwijst naar het doopuittreksel van Jean Harou (zie hierna).

Na deze getuigenverklaringen waren de officiële onderzoekers naar diverse kerken in Rijsel getrokken, o.a. naar de Rijselse St.-Maurice parochiekerk (f° 38r-40r) waar ze de mooie grafsteen zagen van Gilles Harou en Barbe du Forest met resp. overlijdensdata 26 januari 1638 en 20 januari 1648. En op hetzelfde ogenblik toonde Jacobus Antonius Kerchhof hen een uittreksel, gemaakt door de onderpastoor uit het doopregister van Rijsel St.-Maurice met de tekst: *1612, 28 augusti: Joannes, Egidy Harou et Barbara du Forest filius, patriuus Petrus Douville, matrina Maria Harou.* De officiële onderzoekscommissie raadpleegde daarna zelf ook nog eens het originele doopregister en bevond het uittreksel woord voor woord conform.

Dat DU CHASTEL geen doopakte uit 1612 van een Jean Harou in Rijsel St.-Maurice vond kan misschien wel zijn, maar dat de doopakte wel degelijk bestond is onweerlegbaar aangetoond uit het officiële onderzoek van 1680. En nog sterker: wat blijkt wanneer we zélf eens op de website van ADN ernaar op zoek gaan? Die doopakte is gewoon vlot te vinden! We lezen: *Augustus 1612: 28e Jo(ann)es, Edigy Haroult et*

Barbare du Forest filius, Patr(uus): Petrus Douville, Matre: Maria Haroult. DU CHASTEL heeft zijn huiswerk dus echt niet goed gemaakt ...

De zinsnede uit de titel van zijn bijdrage, '*et supposée Dunkerquoise*' hoort dus gewoon te zijn '*et Dunkerquoise*'. We weten inmiddels ook dat Pierre Harou al op 15-jarige leeftijd definitief naar Cádiz was geëmigreerd, waar hij geen zonen en slechts één dochter naliet. De vermelding bij Pierre Harou te Cádiz in de gepubliceerde genealogie '*dont on ignore la destinée*' is helemaal niet zo verdacht meer als wat DU CHASTEL daar van vond: want op het ogenblik dat de genealogie Harou in 1878 in druk verscheen, was de kopie van het *Livre* ... nog in een Parijse privébibliotheek om pas later in bezit van Alfred Harou te komen en het origineel kwam pas in 2015 in Barcelona boven water.

P.-A. DU CHASTEL lijkt zijn provincie- en leeftijdsgenoot Alfred Harou (beiden geboren in 1847) niet gekend te hebben of toch geen contact met hem gezocht te hebben. DU CHASTEL was daardoor ook niet op de hoogte dat de gedeeltelijke kopie van het *Livre de filiation & preuves* na 1878 in bezit kwam van Alfred Harou en evenmin dat deze de perkamentrol in 1884 en het cahier in 1890 aan de KB had geschonken.

Jammer, want hij had beide documenten in de KB kunnen raadplegen voor hij zijn bijdrage over de familie Harou in het tijdschrift *Jadis* in 1906-07 publiceerde en zo zijn lezers enkele manifeste fouten en nodeloze verdachtmakingen kunnen besparen ...

Eindnoten

¹ Gebruikte afkortingen: ADN: Archives Départementales du Nord, Lille (F); AGS: Archivo General de Simancas; ARA: Algemeen Rijksarchief, Brussel; hs: handschrift; KB: Koninklijke Bibliotheek, Brussel; PR: parochieregisters; SBB: Stadsbibliotheek Brugge; UGent: Universiteit Gent. Voor een gelijkaardig document, zie: R. VAN BELLE, 'Het bewijs van adel van Felix Bartolomé van Postel. Een onvermoede (kunst)historische bron voor het 17de-eeuwse Brugge', in: *Hand. Genootsch. Geschiedenis te Brugge*, 2007, pp. 49-85.

² Doopdatum en jaar van afreis: zie *Livre de filiation & preuves*, resp. f° 76r en f° 66r en 67v alsook doopakte in de nog bestaande doopregisters; H. VANDEGINSTE, *De Vlaamse natie te Gádiz (1685-1700): een socio-culturele benadering*, licentiaatsverhandeling Universiteit Gent, 2000, pp. 129-131 stelt dat hij pas omstreeks 1660 met Juan Baptista van Herten naar Cádiz zou gekomen zijn. De verdere biografische gegevens over don Pedro zijn hoofdzakelijk ontleend aan VANDEGINSTE; E. STOLS, *De Spaanse Brabanders of de handelsbetrekkingen der zuidelijke Nederlanden met de Iberische Wereld. (1598-1648)*, Verhandelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, Klasse der Letteren, nr. 70, dl. I: tekst (421 pp.), dl. II: bijlagen (265 pp.), Brussel, 1971, II, p. 34 schrijft dat Pedro de Harou uit Duinkerke eerst te San Sebastian werkzaam was ca. 1633-38 bij de expeditie van koopwaren en zich nadien te Cádiz vestigde. Dit kan natuurlijk niet gezien hij pas in 1640 werd geboren. In J. EVERAERT, *De internationale en koloniale handel der Vlaamse firma's te Cadiz 1670-1700*, Brugge, 1973 vonden we ook enkele losse vermeldingen van Pierre Harou maar weinig nieuws. Over enkele Bruggelingen die fortuin maakten in Spanje, zie: A. VIAENE, 'Fortuin gaan maken in Spanje. De trek uit Brugge naar Madrid en Cadiz 1650-1700', in: *Biekerf*, 70 (1969), nr. 9-10, pp. 257-265, i.h.b. p. 265.

³ Een *aranzada* is een oppervlakte eenheid, ongeveer 0,45 hectare (dus zeer gelijkend met het *gemet*, in gebruik in Vlaanderen in dezelfde tijd).

⁴ E. STOLS, *De Spaanse Brabanders ...*, I, pp. 395-421; H. VIII: De sociologie van de Spanjehandelaar. D. De sociale aspiraties, i.h.b. pp. 399-411.

⁵ *Jadis*, 1907, pp. 15-16; P. JANSSENS, *De evolutie van de Belgische adel sinds de late middeleeuwen*, Brussel, 1998, p. 439; MEULLEBECQUE Robert: adelbrief op 3.9.1659 (AGS F.2456 (1659)) en ridderbrief op 8.6.1669 (AGS F.2466 (1669)); voor zijn loopbaan in het Brugse Vrije: F. PRIEM, *Documents extraits du dépôt des archives de la Flandre-Occidentale à Bruges*, 2e reeks, dl. VII & VIII, Brugge, 1850-51, passim.; voor zijn grafschrift: SBB, hs d'Hooghe, III, p. 78 (daar ook heer van Vosschewalle genoemd (*Vorswalle* in het *Livre ...*)).

⁶ 1659: *in keel een windmolen van zilver, de punt gegolfd van hetzelfde* (een sprekend wapen dus) (ADN, Rekenkamer Rijsel, LXXV° oorkondenregister, f° 3). Zijn zuster: *gevierendeeld: in 1 en 4: in lazuur drie golvende dwarsbalken van goud; in 2 en 3: in keel een windmolen van goud; 1669: gedeeld van keel en lazuur, bezaaid met blokjes van zilver, met over alles heen een leeuw van goud, gekroond van zilver, geklauwd en getongd van lazuur* (dit wapen werd ook op zijn grafsteen afgebeeld).

⁷ Het *Livre ...* kan niet zelf een uit het Spaans naar het Frans vertaald document zijn: er zijn niet minder dan 14 originele zegels van officiële instanties in aangebracht, in het vertaald document zouden deze uiteraard wel *vermeld* worden maar men zou niet alle instanties opnieuw lastig vallen om nogmaals zegels te laten plaatsen.

⁸ Over het grote belang dat in Spanje sinds de Reconquista (1492) werd gehecht aan de zuiverheid van de afstamming, zie bv. N. MUCHNIK, 'Pureté de sang et culture généalogique dans l'Espagne moderne', in: *L'opération généalogique. Cultures et pratiques européennes, XVe-XVIIIe siècle*, Rennes, Presses universitaires, 2014, pp. 191-211.

⁹ Niet in: P. JANSSENS, *De evolutie van de Belgische adel sinds de late middeleeuwen*, Brussel, 1998, pp. 397-464: Consulten in de 17de en 18de eeuw (3.100 dossiers betreffende adelbrieven, adellijke titels, veranderingen in familiewapens en dossiers zonder verder gevolg, bewaard hetzij in Simancas, Madrid of Brussel); J. PAZ, *Documentos de las ne-*

gociaciones de Flandes, Holanda y Bruselas, y papales genealógicos 1506-1795; con un indice de títulos nobiliarios por Angel de la Plaza (Secretaría de Estado. Catálogo 3), Madrid, 1913, Segunda Edición: Archivo general de Simancas, 1946; M. VAN DURME, *Les archives générales de Simancas et l'histoire de la Belgique : IXe-XIXe siècles, vol. 3: Secretarias provinciales, Consejo supremo de Flandes y Borgona, Secretaria de estado, Milan-Saboya (Borgona), diversos despachos, partes, Norte y Espana: IXe-XVIIIe siècles*, Brussel, Paleis der Academiën, 1964-1990 (enkel een adelserkenning voor een Nicolas Harau, Madrid, 12 juni 1651).

¹⁰ Zie over hem en zijn verzameling vooral P. DONCHE & L. VANDAMME, *Een Brugse genealoog aan het werk. De verzameling stambomen van Jacob Antoon Kerchof 1625-1685*, Brugge, 2015. Voor de handschriften die hij samenstelde: P. DONCHE, 'De verspreide handschriften van Jacobus Antonius Kerchof (1625-1685)', in: *Biekorf*, CXVIII (2018), nr. 1, pp. 85-104 en nr. 2, pp. 222-235.

¹¹ P. DONCHE, *Een Brugse genealoog ... Kerchof*, pp. 31-35: 'Opzoekingen voor derden'.

¹² Doornik was in 1767 met heel wat andere delen van Zuidelijk Vlaanderen veroverd door Lodewijk XIV. In het centrum van zijn veroverde gebieden had hij ook een nieuw gerechtshof opgericht dat Koninklijke Raad genoemd werd (later Parlement).

¹³ De juiste datum is niet goed bepaald: de tekst spreekt van *le d(i)t jour ...* maar zonder dat voorafgaand een precieze datum vermeld wordt, maar het moet 25 of 26 februari geweest zijn.

¹⁴ In de tekst van de mededeling dat deze akte op 23 mei 1680 getoond werd, schrijft de Duinkerke-se raadspensionaris meester Alonse de Brier, zijn naam verkeerdelijk als J.B. *Schepens*.

¹⁵ Er wordt niet expliciet gezegd voor welk mannelijk lid van de familie Harou dit wapenbord werd gemaakt. Het is zeer verleidelijk om hierin don Pedro's vader Jean Harou te zien, maar een Jean Harou werd in 1646 nog vermeld als handelscorrespondent te Dover voor zijn zwager Robert de Meulebecque (zie hierna).

Om beide gegevens met elkaar te rijmen zou dit

dan moeten betrekking hebben op een periode tussen 1 en 10 januari 1646 ...

¹⁶ *Jadis*, 1907, p. 15 (mededeling van 27 november 1906 van het archief van Duinkerke) en ADN, PR Duinkerke.

¹⁷ H. VANDEGINSTE, *De Vlaamse natie te Gádiz ...*, passim.

¹⁸ Extra bron: ADN, PR Rijsel.

¹⁹ Van Duinkerke zijn thans slechts begraafakten bewaard van na 1678.

²⁰ Extra bronnen: *Jadis*, 1907, p. 15 (communicatie van 27 november 1906 van het archief van Duinkerke) en ADN, PR Duinkerke.

²¹ E. STOLS, *De Spaanse Brabanders ...*, I, p. 307.

²² Thans is over de periode vanaf 1608 een kopie van een doopregister bewaard, maar voor de periode voor februari 1623 is dit uiterst onvolledig, getuige het aantal dopen per jaar: 1608: 8, daarna: 11, 1, 6, 5, 2, 3, 8, 3, 14, 8, 11, 3, 0 en 0 (1622), in 1623: 164 (over 23 blz.), 1624: ong. 300 (46 blz.), 1625: ong. 300 (45 blz.), enz.

²³ Thans zijn van Doornik O.-L.-Vrouw slechts doopakten bewaard vanaf 1694. DU CHASTEL in *Jadis*, 1906, p. 160 noemt hem geboren te Doornik, O.-L.-Vrouw op 6 juli 1577 met als peter: Noël Ladaïn en meter: Jenne Valois.

²⁴ Van Rijsel St.-Maurice zijn thans slechts begraafakten bewaard vanaf 1657.

²⁵ Van Rijsel St.-Maurice zijn thans slechts begraafakten bewaard vanaf 1657.

²⁶ Van Duinkerke zijn thans slechts huwelijken bewaard vanaf 1647.

²⁷ Van Duinkerke zijn thans slechts begraafakten bewaard van na 1678.

²⁸ *Jadis*, 1906, p. 156.

²⁹ DU CHASTEL in *Jadis*, 1906, p. 156 noemt hem overleden voor maart 1593 (?).

³⁰ Van Rijsel St.-Brice zijn thans slechts begraafakten bewaard vanaf 1673.

³¹ DU CHASTEL in *Jadis*, 1906, p. 156 noemt haar overleden te Doornik, O.-L.-Vrouw voor 24 maart 1593 toen haar testament werd goedgekeurd dat zij had opgemaakt op 20 maart 1593 ... Van Doornik O.-L.-Vrouw zijn thans slechts begraafakten bewaard vanaf 1694.

³² Van Doornik St.-Nicolas zijn thans slechts begraafakten bewaard vanaf 1720.

³³ Van Duinkerke zijn thans slechts begraafakten bewaard van na 1678.

³⁴ Van Duinkerke zijn thans slechts begraafakten bewaard van na 1678.

³⁵ Zie beschrijving in de inventaris handschriften-collectie F. LYNA, vol. XIII (1948), nr. 8208 (II 1257) op p. 362.

³⁶ Voor een puur bibliografische beschrijving van het origineel en zijn kopie zie: P. DONCHE, 'De verspreide handschriften ... Kerchof, a.w., i.h.b. pp. 225-231 (nr. 11: *Livre de filiation & preuves des quartiers dressez pour Don Pedro de Harou resident a Cadix, 1680*). De kopie werd in 1986 overgeheveld naar het Algemeen Rijksarchief naar de reeks Varia, Archives de familles, 1986, doos 7.

³⁷ F. LYNA, vol. XIII (1948), nr. 8207 (II 1258) op p. 362.

³⁸ F. LYNA, vol. XIII (1948), nr. 8209 (II 662) op p. 362. Nog steeds in de KBR waar we dit raadpleegden in februari 2020, nadat ons eerder in 2015 gezegd was dat dit ook naar het Alg. Rijksarchief was overgeheveld maar waar dit onvindbaar was.

³⁹ Op 31 mei 1958 werd een Werner-E.-O.-M.-J.-A. Harou (1880-1959), een kleinzoon van een oom van Alfred Harou (° 1847) in de Belgische adelstand opgenomen met dit laatste familiewapen (*Etat présent de la noblesse Belge, Annuaire de 1990*, Brussel, 1990, p. 101).

⁴⁰ Zie over hem: PH. & X. DE GHELLINCK VAERNEWYCK, 'Le comte Paul-Armand du CHASTEL de la HOWARDERIE 1847-1836', in: *Le Parchemin*, jan-feb 1981, nr. 211, pp. 1-46; H. DOUXCHAMPS, 'Les 40 familles ...du CHASTEL', in: *Le Parchemin*, 1998, nr. 217, pp. 347-363. Hij werd geboren te Kaïn-lez-Tournai op 26 mei 1847 en overleed te Neuvireuil (Pas-de-Calais) op 28 juni 1936.

⁴¹ P.A. C^{TE} DU CHASTEL DE LA HOWARDRIES-NEUVIREUIL, *Notices Généalogiques Tournaisiennes dressées sur titres*, 3 vols., Doornik, Vasseur-Delmée, 1884, anastatische herdruk Torhout, Flandria Nostra, 1987; voor zijn publicaties in tijdschriften, zie bv. P. MEURICE, 'Essai d'une bibliographie du Comte P.-A. du Chastel de la Howarderie-Neuvi-

reuil', in: *Tablettes du Hainaut*, T. 4, pp. 325-338 (onvolledig, want zijn bv. niet vermeld: zijn genealogie DESPARS in *Annales Soc. Hist. et Arch. de Tournai*, 1900 en ook niet zijn bijdragen over de families Harou(l)(d)(t) (zie verder)).

⁴² *Jadis. Questionnaire d'Histoire et d'Archéologie pour tout l'ancien territoire de la Belgique féodale*, Soignies, 1906, pp. 153-160, 169-176, 185-192 en 1907, pp. 9-16 en 15-16 (postscriptum). Op 23 april 1905 schonk du Chastel 119 bladen (uit 1894) met nota's over deze families aan de KB (Brussel), zie de beschrijving in F. Lyna, vol. XIII (1948), nr. 8210 (II 3386), p. 363). We stippen aan dat er in de universiteitsbibliotheek Gent over deze families ook nog een tekst bestaat van 47 blz. in folio formaat: *Fragments généalogiques pouvant servir à l'établissement de la généalogie complète de la famille Harou, accompagné de notes sur les familles qui lui sont alliées* (UGent, BIB.HIST.008357, de bladen lijken ons eerder een fotomechanische kopie dan een origineel). De samensteller hiervan benoemt zichzelf niet maar vermeldt enkel dat het beëindigd werd te Antwerpen, 1885. Maar het gaat zo goed als zeker om Alfred Harou (die in 1884 de perkamentrol en in 1890 de kopie van het Livre ... en ook vijf bladen notities schonk aan de KB). Hij was in 1890 te Antwerpen luitenant van het 5de regiment de Ligne.

⁴³ Eerder schreef DU CHASTEL 1639, maar dit had hij overgenomen van de publicatie uit 1878 van DE MAGNY, allicht daar een druk- of schrijffoutje: (website ADN) *Anno 1638. Die 16^a Decembris Ego infrascriptus, rector ecclesie Duynkercane, premissa una denuntiatione, cum dispensatione duarum, et temporis clausi, per verba de presenti coniunxi matrimonio Joannem Harou Insulensem et Jacobam Mullebeke Duynkercanam. Testibus d(omi)no Joanne Myerop, et d(omi)no Jo(ann)e Mullebeke, pretore civitatis Ostendanes.*

⁴⁴ (website ADN) *Anno 1640. Die 25 Octob: infrascriptus baptizavi Petrum fs Jo(ann)es Harou et Jacby Mullebeke coniug(um), natum predie. Susceptores fuerunt Robertus Mullebeke ex Dunkerca no(min) e P(e)tri Harou et D(omicel)la Joanna Mullebeke ex Duynk:(erke).*